

Leszek Jańczuk

Stworzenie wszechrzeczy według Prz 8,22-30

1. Uwagi wstępne

Prz 8,22-30 daje opis stworzenia wszechrzeczy różny od opisu Gn 1,1-2,4a. Wyróżnia go nieistnienie Otchłani (t^chom) i wód (Prz 8,24), które według Gn 1,2 istniały przed twórczą ingerencją Boga. Według Prz 8,22-30 przed rozpoczęciem tworzenia nie istniały poza Bogiem żadne inne byty. Opis Prz 8,22-30 wyróżnia się też brakiem systematycznego i chronologicznego opisu (główna zaleta Heksaemeronu).

Opis Prz 8,22-30 dokonany jest *sub aspectu sapientiae Dei*. Najpierw w 8,23-26 wyliczone są wszystkie byty niestworzone, a które mają zostać stworzonymi, następnie w 8,27-29 podany jest nieusystematyzowany — ale za to w pięknej szacie poetyckiej — opis powoływania ich do bytu.

2. Zrodzenie Mądrości

Zanim Bóg rozpoczął jakąkolwiek działalność, powołał do ontologicznej egzystencji mądrość-Rozum.¹ Mądrość nie została "stworzona" lecz "zrodzona" (8,25). "Zrodzenie" zapewne oznacza, iż mądrość była tej samej co Bóg istoty (była boskiej istoty).² W tym więc przypadku działalność Boga nie wykraczała poza obręb bożej istoty. Mądrość pozostawała w ontycznej łączności z Bogiem (8,30).³ Tym samym Bóg,

---

¹ Według NT-owej reinterpretacji ową mądrością był Chrystus (Jn 1,1nn; Kol 1,15; Obj 3,14).

² Por. Anzelm z Canterbury, **Monologion**, rozdział 39.

³ Można tu z pewnością mówić o unii hipostatycznej.

jedyny niestworzony i niezrodzony byt, stał się Bogiem świadomym. Wcześniej był bytem niewyposażonym w myśl. * Po zrodzeniu Mądrości nastąpiła tożsamość bytu i myśli (8,30). Wszechwieczny Bóg stał się również Bogiem Wszechwiedzącym.

3. Tworzenie światów i zaświatów

Wszechwiedzący Bóg musiał uświadomić sobie opozycję zachodzącą pomiędzy nim (istnieniem) a nicością (nieistnieniem). Świadomość tej opozycji skłoniła go do tworzenia, czyli przewyciężenia nicości ("zwyciężenie potwora chaosu").

Najpierw stworzył (*ex nihilo*) Otchłań, która będzie pełnić rolę podwalin (fundamentu) dla wszystkich światów. Na dnie Otchłani uczynił "źródła wód" (8,24.28; por. 1 Hen 60,7), a "źródła wód" staną się — jak na podstawie Obj. 14,7 należy się domyślać — bardzo ważnym elementem w strukturze światów i zaświatów. Będą one obfitowały w "wodę". Zrozumienie owej "wody" (jak i samych "źródeł wód") ułatwia Obj. 7,17; 21,6. ⁴ Z tej "wody" według 2 Pt 3,5 uczyni Bóg niebo i ziemię. Według zaś Ezch 31,4.5.7.14 Szatan (reinterpretacja) był karmiony "wodą" Otchłani i dzięki niej rozwinął się w potężną istotę.

Ponad Otchłanią zbudował Bóg Ziemię (8,29), a ponad Ziemią — Niebo (8,27). ⁵ Według wyobrażeń ludzi starożytnego Bliskiego Wschodu

---

* *Przyp. redakcji:* Wydaje się, że jest to dobre miejsce, by przypomnieć podstawową zasadę, obowiązującą w naszym biuletynie: za treść podpisanych tekstów odpowiada **jedynie autor tekstu**, a nie redakcja czy Polskie Towarzystwo Kreacjonistyczne.

⁴ Autor Prz 8,22-30 nie odróżniał owej "wody" od wody w chemicznym rozumieniu (H₂O). Autor Apokalipsy rozróżnia już te dwa rodzaje wody.

⁵ Autorzy żydowskich apokalips wiedzieli już o tym, że Ziemia jest kulista, a mimo to ich bohaterzy (Henoch, Sofoniasz, Ezdrasz), wędrując po zaświatach, stwierdzali ich trójstopniową strukturę. Podobnie też wizjonerzy XX wieku (Branham, Hagin i inni) i wielu tych, którzy przeżyli śmierć

były one wsparte na materialnych kolumnach.

4. Uwagi końcowe

Rozbieżności pomiędzy Heksaameronem a Prz 8,22-30 można tłumaczyć tym, iż Heksaameron nie opisuje działalności twórczej Boga od samego początku (jego autora interesowałaby tylko Ziemia i jej najbliższe kosmiczne otoczenie), albo też tym, że miały miejsce dwa akty twórcze: pierwsze *ex nihilo* i drugi *ex aqua*. Heksaameron opisuje drugi z tych aktów, zaś autor Prz 8,22-30 łączy oba te akty. Za drugą z możliwości przemawia również to, iż przyjęcie pierwszej pociąga za sobą wydłużenie sześciu dni tworzenia, opisanych w Heksaameronie, o jeszcze jeden dodatkowy dzień, a to chyba wykluczone.

o

Leszek Jańczuk

Inne publikacje Leszka Jańczuka w "Na Początku...":

1. Jak datować Potop?, 1994, nr 3 (29), s. 25-28.
2. Skrócenie życia po Potopie, 1994, nr 9 (35), s. 103-108.
3. Rasy i ich powstanie po Potopie, 1994, nr 10 (36), s. 114-120 oraz nr 11 (37), s. 121-123.
4. Konfrontacja mitologii greckiej z chińską a Gen 1-11, 1994, nr 12 (38), s. 133-144.
5. Konfrontacja mitologii greckiej z koreańską, 1994, nr 21 (47), s. 241-246.
6. Stworzenie nieba i ziemi według Heksaameronu, 1995, nr 2 (54), s. 44-48.
7. Konfrontacja mitologii greckiej z japońską, 1995, nr 3 (55), s. 59-62.

---

kliniczną, udając się do "piekła", opuszczali się duchem w głąb Ziemi, a udając się do "nieba", wznosili się w górę (por. Kzn 3,21). Dowodzi to, iż struktura przestrzeni świata duchowego różni się zasadniczo od struktury przestrzeni świata materialnego. Na podstawie analizy wędrówek po zaświatach przypuszczam, iż owa przestrzeń jest czterowymiarowa. Trójwymiarowe bryły mogą być w niej oglądane ze wszystkich stron jednocześnie. Inną cechą tej przestrzeni jest dwubiegunowa jej orientacja (góra—dół).